

Kennisupdate Gemeenten

Wat gebeurt er *internationaal* op het gebied van sport & bewegen?

september 2017

Er is niet alleen binnen de grenzen van Nederland veel aandacht voor sport en bewegen. Ook op internationaal niveau wordt er veel gedaan en bereikt op het gebied van sport en bewegen. Denk aan Europese en wereldwijde netwerken om kennis te delen en te leren van elkaar. Voor gemeenten valt er veel te halen uit dit soort netwerken. Kenniscentrum Sport geeft met deze Kennisupdate aan wat er internationaal gezien allemaal speelt op het gebied van beleid, subsidies, conferenties, netwerken, etc. Kenniscentrum Sport is actief binnen enkele internationale netwerken, zoals TAFISA en Hepa Europe. We delen de internationale trends en ontwikkelingen graag.

In samenwerking met:

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

Nederlandse gemeenten in Europa

Sommige Nederlandse gemeenten profileren zich in Europa. De onderstaande opsomming is bedoeld om ideeën voor Europese profilering op te doen.

- De gemeente Noordwijk is in 2017 European City of Sport. Deze titel wordt toegekend door [Aces Europe, European Capitals and Cities of Sport Federation](#). In 2016 kreeg de gemeente Tilburg deze titel.
- De gemeente Rotterdam was in 2005 Europese Sporthoofdstad. Alweer even geleden, maar toch!
- De gemeente Rotterdam is lid van het [European forum for urban security](#) (Efus). Binnen dit netwerk worden ook vaak gezamenlijke projecten gedaan. Efus was bijvoorbeeld projectleider van een EU gefinancierd project over de inzet van sport voor kwetsbare groepen.
- De [gemeente Amsterdam](#) is sinds 2015 'Age Friendly city'. Amsterdam heeft zich daarmee aangesloten bij het netwerk van [Age-friendly Cities](#) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).
- De gemeente Leeuwarden is in 2018 Europese Culturele hoofdstad. Als onderdeel hiervan organiseert Leeuwarden de eerste European Sport for All Games. [European Sport For All Games](#) wordt georganiseerd onder auspiciën van TAFISA, de wereldwijde organisatie die zich inzet voor sportbeoefening in het amateurveld, die daarbij nauw samenwerkt met partners als IOC*NSF en de WHO.
- De gemeente Enschede was tot 2014 actief in het [3AC netwerk](#). Dat is een Europees gesubsidieerd project met als doel sport en bewegen op lokaal niveau integraal aan te pakken.

Wist je dat...

Hier zijn handige wetenswaardigheden voor gemeenten op een rijtje gezet:

- De Vereniging Sport en Gemeenten ieder jaar twee studiereizen naar het buitenland organiseert voor gemeenten? In het voorjaar en in het najaar kunnen wethouders en beleidsadviseurs kennismaken met sport en beweegbeleid in andere landen. Elke reis is gekoppeld aan een regio, zodat elke regio eens in het jaar een studiereis maakt. Leuke, informele maar vooral nuttige reizen die de contacten tussen gemeenten versterken. De [eerst volgende studiereis](#) is voor de regio zuid, vindt plaats in oktober 2017 en gaat naar Sheffield, Engeland.
- Regionale en lokale overheden vertegenwoordigd zijn in Brussel, in het [Comité van de Regio's \(CvdR\)](#)? Het CvdR biedt decentrale overheden (regio's, districten, provincies, gemeenten en steden) de mogelijkheid om de [instellingen van de EU](#) rechtstreeks van advies te dienen. Het comité heeft vooral een adviserende rol in de voorbereiding van nieuwe wetgeving en ontwikkelingen. Het comité telt 350 zetels, waarvan Nederland er twaalf bezet.
- De G4 sinds 2003 een vertegenwoordigingskantoor in Brussel hebben? Alle vier de gemeenten hebben een vertegenwoordiger die contacten onderhoudt bij de [Europese instellingen](#). De belangrijkste doelstelling van de stedelijke vertegenwoordigingskantoren is het actief monitoren van ontwikkelingen in het EU beleid.
- Kenniscentrum Sport informatie verzamelde over de uitkomsten van het [Europees Voorzitterschap](#) en het (Engelstalige) verslag schreef over de Anti-Doping Conferentie die minister Schippers in juni 2016 in Amsterdam organiseerde?
- Er sinds 2015 een [Europese Sportweek](#) bestaat? De lancering van de Europese Sportweek (EWOS) 2017 vindt plaats op 23 September in Tarttu, Estland, [#BeActive](#)
- Een van de VNG Commissies de Commissie Europa en Internationaal is? Deze commissie behartigt de belangen van de Nederlandse Gemeenten in de Europese Unie, de Raad van Europa en de Verenigde Naties en tijdens Europese of internationale debatten en bestuurlijke overleggen in Nederland. De leden volgen de ontwikkelingen op de Europese en internationale aspecten van gemeentelijke beleidsterreinen en verbinden deze met de vakinhoudelijke werkzaamheden op deze beleidsterreinen in de verschillende beleidscommissies van de VNG. De voorzitter van de VNG, Dhr. J. van Zanen, is ook voorzitter is van de commissie Europa en Internationaal. Meer informatie vind je [hier](#).
- Kenniscentrum Sport op [AllesoverSport](#) ook informatie ontsluit over de mogelijkheden die de EU biedt op het gebied van sport? Er is kennis in huis over het Erasmus+/ Sport programma.

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

Sportfolio

Integriteit, doping, matchfixing, good governance en de achterstandspositie van vrouwen en meisjes in de sport, zijn actuele thema's op internationaal gebied. Bij sommige vraagstukken en thema's loopt Nederland voorop, bij andere kunnen we leren van de kennis en ervaring uit het buitenland. [Kenniscentrum Sport](#) ontsluit kennis en informatie uit Europa en andere landen voor Nederlandse geïnteresseerden op www.allesoversport.nl. [Sportfolio](#) is een online Engelstalige etalage die juist aan buitenlandse belangstellende partijen een overzicht biedt van goede Nederlandse sportproducten, -kennis en -expertise met internationale ambitie. Kenniscentrum Sport verzamelt aansprekende projecten en producten voor het buitenland. Een overzicht hiervan staat online, voor bijzondere gelegenheden maakt KCsport hier een geprint sportfolio magazine van (bijv. voor een officiële handelsmissie).

Heeft je gemeente een ijzersterk voorbeeld (project, programma, beleid, product) en wil je hiermee internationaal gezien worden? Aanmelden kan via [Sportfolio](#)

Agenda

Benieuwd naar belangrijke gebeurtenissen in Europa? Lees dan onderstaande agenda door.

- [Europese Sportweek](#), een initiatief van de Europese Commissie samen met [EUSA](#): 23-30 september 2017
- [VSG](#) organiseert een studiereis in 4-7 oktober 2017 naar Sheffield, Engeland.
- Tafisa organiseert iedere 2 jaar een [wereldcongres](#). De eerstvolgende is van 15 - 19 November 2017, in Seoul, Korea. Regelmatig zijn er vanuit Tafisa Europese activiteiten waaraan gemeenten deel kunnen nemen.
- Ieder jaar organiseert de EU het EU [Sport Forum](#), in het land dat op dat moment EU voorzitter is, (laatste was in Malta, maart 2017): Gemeenten zijn hier niet vaak vertegenwoordigd.
- [HEPA Europe](#): Health Enhancing Physical Activity: jaarlijks congres in een EU land. Vooral wetenschappelijk, maar met linken naar beleid en praktijk. Volgend congres: Zagreb 15-17 November 2017
- Binnen veel EU projecten worden (kleinere) bijeenkomsten en congressen georganiseerd. Hier bestaat geen overzicht van.
- ISB: [Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid](#) (De Vlaamse "VSG") organiseert met regelmaat interessante congressen met thema's die ook voor Nederlandse organisaties relevant zijn.

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

Subsidiemogelijkheden

Hieronder staan twee belangrijke en voor gemeenten interessante Europese subsidiemogelijkheden.

Erasmus + Sportsubsidie

Sinds 2014 is het mogelijk om in Brussel subsidie aan te vragen voor Europese samenwerkingsprojecten in sport. Het ondersteunen van deze samenwerkingsprojecten heeft een duidelijke politieke achtergrond. De EU vindt het belangrijk om projecten te ondersteunen die bijdragen aan:

- voorkomen van dopinggebruik
- good governance en dual careers
- strijd tegen matchfixing
- bevorderen van gendergelijkheid
- stimuleren van vrijwilligerswerk in de sport
- HEPA (Health Enhancing Physical Activity)
- voorkomen van intolerantie, discriminatie en racisme
- promoten van traditionele sporten
- bevorderen van gelijke kansen/social inclusion in de sport.

Halverwege 2017 is een nieuw werkplan Sport aangenomen. Daarin legt de EU nieuwe accenten, bijvoorbeeld op grass root sport en op sport diplomacy. Op de [website van EACEA](#), het ondersteunende agentschap van de Europese Commissie, is alle informatie beschikbaar. Begin 2018 zijn de volgende deadlines om EU subsidie voor Erasmus+/ Sport aan te vragen. De precieze data worden eind 2017/ begin 2018 bekend.

Europe for Citizens

In dit [EU programma](#) kunnen allerlei (burger)initiatieven, waarin op stedelijk of gemeentelijk niveau samen wordt gewerkt, ondersteund worden. Zo zijn er mogelijkheden om Town Twinning te ondersteunen. Sport en muziek worden vaak ingezet om burgers met elkaar in contact te brengen.

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

Netwerken

Hieronder volgt een overzicht van de twaalf belangrijkste internationale organisaties op het gebied van sport en bewegen. Het gaat om organisaties die beleid ontwikkelen, onderzoek doen of geld beschikbaar stellen. Wat doen ze precies, wie in Nederland is erbij betrokken en wie in Nederland heeft er iets aan?

SPORTBELEID

Voor sommige internationale organisaties is het deelgebied sportbeleid maar een klein onderdeel van hun doelstelling, zoals de Wereldgezondheidsorganisatie en de Verenigde Naties. In Europees verband is vooral de Europese Commissie een belangrijke partij voor internationaal ontwikkelen van sportbeleid. Vanuit de EU komt ook een belangrijke subsidiestroom voort. Maar ook de Raad van Europa agendeert het onderwerp.

1 World Health Organization

De Wereldgezondheidsorganisatie ([WHO](#)) is de internationale autoriteit op het gebied van gezondheid. De WHO heeft als doel wereldwijde aspecten van de gezondheidszorg in kaart te brengen. Ze coördineren activiteiten die de gezondheid van de wereldbevolking bevorderen. Het hoofdkantoor van de WHO zit in Genève. Het regiokantoor voor Europa zit in Kopenhagen.

Op het gebied van bewegen ontwikkelt de WHO beleid, kennis en richtlijnen. Verder houdt de WHO zich bezig met het in kaart brengen van beweegbeleid, trends en good practices. WHO heeft een adviesrol richting de individuele lidstaten.

De WHO heeft veel toonaangevende publicaties uitgegeven. Zowel wat richtlijnen betreft als ter ondersteuning van de beleidsvoering. Belangrijk voorbeeld is de [Physical Activity Strategy](#): een document dat veel organisaties gebruiken. Een ander interessant voorbeeld is de [HEAT](#). Dat is een tool waarmee gemeenten het effect kunnen meten van wandel- en fietsprogramma's. In Nederland is de tool ook gebruikt voor de ontwikkeling van interventies.

Het project van de [WHO Healthy Cities](#) is een wereldwijde beweging. Bijna 100 steden zijn lid van het Europese WHO Healthy Cities Netwerk, en 30 landelijke Healthy Cities netwerken in de WHO Europese regio hebben meer dan 1400 steden en dorpen als leden. Lokale overheden die zich aansluiten profileren zich op gezondheidsbevordering. Zij hebben politiek commitment, ze maken formatie hierop vrij en zorgen voor initiatieven, partnerships en innovatieve projecten.

2 UNESCO

[UNESCO](#) (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) is de intellectuele poot van de Verenigde Naties. UNESCO is opgericht omdat men van mening was dat politieke en economische verdragen niet genoeg zijn om vrede te bewaren. Vrede wordt bereikt op basis van menselijke moraal en intellectuele solidariteit. Om deze solidariteit te vergroten zet de UNESCO in op onderwijs, het bouwen van intercultureel begrip en wetenschappelijke samenwerking. Een belangrijk document in dit verband is het [International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport](#).

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

3 Europese Commissie

De [Europese Commissie](#) is voor Nederland een belangrijke internationale organisatie. Enerzijds omdat daar het Europese beleid gemaakt wordt. Anderzijds zeker ook omdat de Europese Commissie [projectsubsidies en financiering](#) biedt.

Twee Directoraten binnen de EC hebben sport en bewegen in portefeuille. Het Directoraat [DG SANCO](#) is verantwoordelijk voor gezondheid vanuit het streven naar gezondheidswinst. Het Directoraat [DG FAC](#) houdt zich bezig met breedtesport, competitiesport en de sociaal maatschappelijke waarde van sport. Vanuit het Directoraat DG EAC is ook het [Erasmus+](#) programma gelanceerd. Dat financiert Europese projecten die de uitdagingen waarvoor de sport staat aangaan. De subsidies vanuit het Erasmus+ programma zijn beschikbaar voor allerlei soorten organisaties, zowel publieke als private. Ook in Nederland werken verschillende organisaties aan projecten met Erasmus+ subsidie.

Het [RIVM](#) is het [focal point](#) HEPA (Health Enhancing Physical Activity) voor Nederland. RIVM is daarmee het aanspreekpunt voor Europa over Nederlandse gegevens over Sport en Bewegen en rapporteert daarover aan Brussel. Factsheet Nederland WHO ism EU: [Netherlands Factsheet Physical Activity](#)

4 EPAS

De Enlarged Partial Agreement on Sport ([EPAS](#)) is onderdeel van de Raad van Europa. Het is opgericht om sport te promoten en de positieve waarden ervan te benadrukken. Daartoe ontwikkelt zij een pan-Europees platform voor bestuurlijke samenwerking. Ook ondersteunt EPAS overheden en sportbonden van de lidstaten om sport gezonder, fairer en beter bestuurd te maken. Eind 2016 waren de 37 Europese sportministers bij elkaar in Budapest en werden er weer enkele [resoluties](#) aangenomen.

5 ICSSPE

De [International Council of Sport Science and Physical Education](#) is een internationale organisatie die wetenschappelijk onderzoek over sport en lichamelijke opvoeding verspreidt. De ICSSPE heeft haar zetel in Berlijn en heeft ongeveer 300 leden. Dat zijn allemaal nationale en internationale instellingen die zich bezighouden met onderzoek en wetenschap over sport en bewegen. De ICSSPE is adviseur van de grote internationale wereldorganisaties, zoals WHO, IOC en UNESCO. De ICSSPE functioneert ook als coördinator van internationaal onderzoek, gefinancierd vanuit het Erasmus+ programma van de EU. Voor belangstellenden is het een vindplaats voor interessante wetenschappelijke artikelen.

6 ISPAH

[ISPAH](#) is the International Society for Physical Activity and Health. In november 2016 vond het 6e ISPAH Congress in Thailand plaats. Daar werd [The Bangkok Declaration](#) on Physical Activity for Global Health and Sustainable Development uitgegeven.

7 HEPA

[HEPA](#) is het European Network for the promotion of health-enhancing physical activity. HEPA is verbonden aan de Europese tak van de Wereldgezondheidsorganisatie. HEPA Europe is een netwerk dat zich inzet voor bevordering van de gezondheid van alle mensen die in Europa wonen. Het ontwikkelt en ondersteunt activiteiten die een hogere sportparticipatie en gezondere leefstijl bevorderen. Het onderzoek dat HEPA Europe doet gebeurt ook deels in opdracht van de Europese Commissie. Vanuit Nederland zitten onder andere Wanda Vos (RIVM) en Willem van Mechelen (VU MC) in het bestuur. [In 2013 vergeleek HEPA Europe het sportparticipatiebeleid in zeven Europese landen.](#)

8 EASS

De [EASS](#) is de European Association of Sociology of Sports. EASS zet zich in om sociale wetenschappen en onderzoek te bevorderen in Europa. Het kantoor van de EASS is gevestigd in Wenen. Vanuit Nederland zit Remco Hoekman (Mulier Instituut) in het bestuur van de organisatie.

SPORTONDERZOEK

Onderstaande internationale organisaties houden zich met name bezig met onderzoek op het gebied van sport en bewegen. Doel is kennis bevorderen en delen. Veel van deze instituten onderbouwen met hun onderzoek het beleid of de programma's van de organisaties die we hierboven besproken hebben.

Kennisupdate Gemeenten

WAT GEBEURT ER INTERNATIONAAL OP HET GEBIED VAN SPORT & BEWEGEN?

SPORTPRAKTIJK

Tot slot houdt een groot aantal internationale organisaties zich bezig met het bevorderen van sport en bewegen in de praktijk. Ook alle internationale sportbonden vallen in deze categorie, met als meest bekende het Internationaal Olympisch Comité. Andere organisaties houden zich meer bezig met breedtesport, ongeorganiseerde sport, of andere beweegactiviteiten.

9 IOC/IPC en EOC/EPC

Het International Olympic Committee en International Paralympic Committee zijn natuurlijk vooral bekend door het organiseren van de Olympische Spelen. Maar zowel de wereldorganisaties als de Europese [EOC](#) en EPC doen meer dan dat. Voor de leden van EOC bijvoorbeeld, geeft het EOC een nieuwsbrief uit, waarin vaak interessante onderwerpen aan de orde komen of subsidiemogelijkheden worden toegelicht. In Nederland ontvangt NOC*NSF die nieuwsbrief, die het op verzoek ook verder verspreid.

10 ENGSO

[ENGSO](#) is de European Non-Governmental Sports Organisation en behartigt de belangen van een groot aantal sportbonden en -organisaties in Europa. Binnen ENGSO gebeurt dat vooral vanuit de invalshoek van de vrijwilliger, die in de sport actief is. De congressen en trainingen die zij voor vrijwilligers in de sport organiseren zijn het vermelden waard.

11 TAFISA

[TAFISA](#) is The Association for International Sport for All en richt zich met name op de breedtesport. Deze wereldwijde organisatie (ruim 300 leden uit meer dan 150 landen) richt zich op de bevordering en het voor iedereen toegankelijk maken van sport en bewegen. Vanuit Nederland zit Peter Barendse (Kenniscentrum Sport) als vicevoorzitter in het bestuur. Voor gemeenten heeft TAFISA samen met het IOC het [TripleAC](#) programma gelanceerd, waarmee de sportdeelname bevorderd kan worden. Ook aan de totstandkoming van de Europese Sportweek heeft TAFISA een grote bijdrage geleverd.

Tafisa heeft ook een [Global Active Cities programme in samenwerking met het IOC](#) met een downloadable [brochure](#). In dit programma is het ontwikkelen van ISO kwaliteitsstandaarden een van de doelen.

Tijdens de [TAFISA World Challenge Day](#) (bestaat sinds 1991) nemen vergelijkbare gemeenten of steden het tegen elkaar op wereldwijd. Zij stimuleren tijdens deze dag zoveel mogelijk mensen in hun stad of gemeente om minimaal 15 minuten actief te zijn. De dag vindt ieder jaar op de laatste woensdag van mei plaats. Ieder jaar groeit het aantal steden of gemeenten dat mee doet. In 2014 deden meer dan 48 miljoen mensen mee in ruim 40 verschillende landen. Iedereen gemeente of stad die dat wil mag mee doen.

12 ISCA

[ISCA](#) is de International Sport and Culture Association en is een internationaal platform voor organisaties die zich bezighouden met de bevordering van sport en bewegen en culturele activiteiten. Het kantoor van ISCA staat in Kopenhagen. Bekendste activiteit van ISCA is de [MOVE campagne](#), waarvoor zij een handboek ontwikkeld hebben.